

15 İYUN MİLLİ QURTULUŞ GÜNÜDÜR

RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

Nö 122 (9867) 15 iyun 2025-ci il BAZAR

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

Azərbaycanın müstəqilliyini qorumaq, onu saxlamaq, onu əbadi etmək öz həyatımdan, öz canımdan artıqdır!

Heydər ƏLİYEV

Rəcəb Tayyib Ərdoğan
İlham Əliyevə zəng edib

İyunun 14-də Türkiye Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Teləfən səhətində İran İslam Respublikası və İsrail Dövləti arasında voziyətin gərginliyinə ilə bağlı narahatlıq ifadə olunub. Dövlət başçıları gərginliyin tezliklə aradan qaldırılmasının vacibliyini qeyd edərək, məsələlərin danışınqlar yolu ilə həllinin önəmini vurgulayıblar.

Azərbaycan və Türkiye prezidentləri ölkələrimiz arasında qardaşlıq və strateji mütəfiqlik münasibətlərinin gündəliyinə dair məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparıblar.

Teləfən danışığında dövlət başçıları gölöçək tövslərlə bağlı məsələlərə də toxunublar.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

15 İYUN
MİLLİ QURTULUŞ GÜNÜ

Tariximizin qürur və fərəh səhifəsi

Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayidiyi nöticəsində ölkəmizin bütün sahələrində təriqəti və dirçəliş baş verdi. Bu naliyyətdən Azərbaycanın möhv olmağından qurtardı, müstəqilliyimizi daimi, obodi, sarsılmaz, dönməz etdi. Bütün bunlar 1993-cü il 15 iyun tarixinin - Milli Qurtuluşun naliyyətleridir. Heydər Əliyevin xalqımız və tariximiz qarşısında on böyük xidmətləri koskin geosiyası ziddiyətlərin mövcud olduğu bir şəraitdə Azərbaycan dövlətlərinin xilas etməsində, ölkəmizi parçalanıb yox olmaq tehlükəsindən qurtartmasında idi.

Ulù Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı qüdrətli, nüfuzlu, demokratik dövlət kimi görəmkə istəyirdi, onun her addımı və eməlli rəməz buna yönəlmüşdi. Ulù Öndər demisi: "İster bir azərbaycanlı, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı, istərsə de onun rəhbəri. Prezidenti kimi menim heyat amalum yalnız siz - bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimiz, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafına xidmət olmuşdur. Bu yolda bütün gücümüz ilə iradəm yalnız müdrik və qədirliyən xalqından almışam. Ət çətin anlarda, on müraciətənən vəziyyətlərdə yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da menə dəziüm, iradə verib və bütün uğurlarını tomin edib. Men öz mənalı heyatının düz 60 ilini xalqının bu günü və sabahı ilə yaşamışam. Bunun son on ili müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmətdə keçib". Heydər Əliyevin bu müdrik kölämləri onun müstəqil Azərbaycan dövləti, xalqımızın xoşbəxt göləcəyi naminə foaliyyətinin manifestidir.

3

Enerji sahəsində ənənəvi əməkdaşlığımız strateji xarakter daşıyır

Böyük Britaniya və Şimalı İrlandiyasının Kralı Əlahəzrət III Carlza

Əlahəzrət!

Böyük Britaniya və Şimalı İrlandiya Birleşmiş Krallığının milli bayramı - Təvəllüd Günündə münasibətlə Sizə və Sizin simanızda bütün xalqınızda öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından on somimi tövslərləmə və xoş arzularını cətdirməqdan momnunluq duyuram.

Biz Azərbaycan ilə Birleşmiş Krallıq arasında xoş ənənəvi osaslanan əlaqların inkişafına xüsusi əhəmiyyət veririk. Ölkələrimiz arasında dostluq münasibətlərinin, müxtəlif sahələri ohadə edən qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın gündən-güno genişlənməsi bizi sevindirir. Mühüm iqtisadi tərəfdəşələrimizden biri olan ölkəmizin şirkətləri Azərbaycanın iqtisadi həyatında fəal iştirak edirlər.

Enerji sahəsində uzun illərdən bəri davam edən ənənəvi əməkdaşlığımız strateji xarakter daşıyır. Eyni zamanda bərpəolunun

enerji mənbələrinin inkişaf etdirilməsi, "yaşıl enerji"yə keçid və dekarbonizasiya məsələlərinin bu gün Azərbaycan-Birleşmiş Krallıq ikiteraflı gündəliyində aparıcı yer tutmasının məmənunluqla qeyd etmək istərdim.

Əminən ki, qarşılıqlı foaliyyətimizin böyük potensialından yararlanaraq ölkələrimiz arasında dostluq əlaqlarının və əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsi istiqamətində bundan sonra da birgə seylər göstərəcəyik.

Əlahəzrət, bu bayram gündündə Sizi bir dəha ürəkden tövrik edir, möhkəm cansağlığı, uzun ömr, xoşbəxtlik, ali foaliyyətinizdə uğurlar, Birleşmiş Krallığın dəst xalqına daim rıfah və firavənlilik arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 12 iyun 2025-ci il

15 İyun Milli Qurtuluş Günüdür

Hər bir xalqın həyatında tarixi əhəmiyyət daşıyan elə günlər var ki, həmin günlərdə onun gələcək təleyini müəyyən edən çox böyük bir inkişafın başlanğıcının əsası qoyulur. Azərbaycan xalqının həyatında belə günlərdən ən önəmlisi tariximizə qızıl hərf-lərlə yazılmış və hər il böyük qürurla qeyd etdiyimiz 15 İyun - Milli Qurtuluş Günüdür.

Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan xalqı üçün sadəcə təqvim bayramı deyil, böyük içtimai, siyasi və tarixi əhəmiyyətə malik bir gündür. İyunun 15-i sözün əsl mənasında xalqımız üçün qurtuluş tarixidir. Bu əzəmətli tarixi yaradan isə Azərbaycan Respublikasının bir dövlət kimi formallaşmasında, müstəqilliyyinin qorunub saxlanmasında, möhkəmlənməsində və inkişafında müstəsna rol oynayan, daim xalqına arxalanan və xalqına arxa olan böyük şəxsiyyət Heydər Əliyevdir.

sayəsində hər il minlərlə azərbaycanlı gənc ittifaqın tanınmış ali məktəblərində müxtəlif ixtisaslar üzrə təhsil almağa başladılar. Həmin illər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyaseti sayəsində respublikamızda islahatların bütün sahələrində yeni bir inkişaf dövrü başlandı ki, xalqımızın sosial həyatında da böyük dəyişikliyin əsasları qoyuldu. Belə ki, işıq, qaz, su, rabitə xətlərinin genişləndirilməsi, yol çəkilishi və digər infrastruktur obyektlərinin tikintisi böyük vüsət aldı, kənd

Kondinsonerlər, Soyuducular, yeni Neftayırma zavodları və bir çox maşınqayırmalar və digər sənaye obyektləri tikilib istifadəyə verildi. Bu müddət ərzində kənd təsərrüfatının maddi-texniki bazası möhkəmləndirildi, istehsalın sənaye əsasında inkişafı üçün çox sayda quşçuluq fabrikları və heyvandarlıq kompleksləri yaradıldı.

Məhz Heydər Əliyevin töşəbbüsü və möhkəm iradəsi inkişaf etdirilməsi həvalə olundu. Heydər Əliyev öz əz-

mkarlığı, qətiyyətli qərarlar qəbul etmək bacarığı, işgüzarlığı, yüksək rəhbərlik və təşkilatlılıq qabiliyyəti sayəsində tapşırılan bütün vəzifələrin öhdəsindən uğurla gəlməyi bacardı. Hec də təsadüfi devildir

ardı. Həç də təsadüfi deyindən ki, dünyanın ən böyük maliyyə tutumu olan Baykal-Amur-Magistralının (BAM) tikilib başa çatdırılması Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır və bunu Rusiya Federasiyasının hazırkı rəhbərliyi də etiraf edir.

Heydər Əliyevin bütün bu uğurlu fəaliyyəti onu istəyənlərin sevincinə səbəb olsa da, keçmiş SSRİ rəhbəri Mixail Qorbaçovun paxilliq hissini da-ha da gücləndirdi. Yaranmış bu xoşagölməz vəziyyəti düzgün qiymətləndirən Heydər Əliyev 1987-ci ildə öz vəzifəsindən istefə verdi. Bundan bir neçə gün sonra SSRİ-də bir anti-Azərbaycan prosesi - ermənilərin çoxdan çalışdıqları məkrli separatizm siyaseti baş qaldırdı və keçmiş Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrırlaraq Ermənistana birləşdirilməsi məsələsi gündeliyə çıxarıldı. Bununla da Azərbaycanın ağrı-acılarla dolu dövri baslandı. Respublikamızı, 4,5 milyon qırılmış qəbilənin qəbuluna yönəlmış strategiya-nın tərkib hissəsi idi. Ulu Öndərin 1990-1993-cü illərində Azərbaycan və Naxçıvan parlamentlərinin deputatı, Naxçıvan Muxtar Respublikasını rəhbəri kimi fəaliyyəti həmmilli dövlətçiliyin bərpası istifadə-qəmətində qəti addımların atılması sayəsində sosial-iqtisadi inkişafa nail olunması ilə nəticələnmiş, həm də muxtar respublikanı işğal tehlükəsindən qorumuşdur. 1990-ci ilin noyabr ayında Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin ilk sessiyasında qəbul olunan tarixi qərarlar müstəqil Azərbaycan dövlətinin yaradılmasının əsasını qoymuşdu. Hələ Sovetlər Birliyinin mövcud olduğu bir dövrde üçüncü dölli Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin bayrağının Naxçıvan Muxtar Respublikasını Dövlət Bayrağı kimi qəbul

dövri başlandı. Respublikanızda erməni separatizmi Moskvanın eli ilə genişləndirilərək Azərbaycan xalqına qarşı 20 Yanvar faciəsi, Xocalı soyqırımı törədildi.

Amma Ulu Öndər bu çətin günlərdə də xalqının yanında oldu. Heyatını tehlükə qarşısında qoyaraq 1990-ci ilin Qanlı Yanvar faciəsini törətdiyinə görə o zaman hakimiyətde olan sovet rehbərliyini və faciənin digər təşkilatlarını kəskin ittiham edən bəyanatla Mədrəsələr Açılmadı —

edilməsi, Naxçıvan Muxtar Sovet Sosialist Respublikasının adından "Sovet Sosialist sözlərinin çıxarılması böyük cəsərat tələb edirdi.

Heydər Əliyevin bu qətiyyət yəti 1991-ci il oktyabrın 18-də bütövlükdə Azərbaycanın ömürətqiliyini elan etməsinə şərait yaratmışdır. Bu tarixi hadisə isə nəinki Azərbaycanın həm də Sovetlər Birliyinin digər müttəfiq respublikalarını da müstəqillik qazanmasına yol açmışdır.

Tariximizin qürur və fərəh səhifəsi

publikasına liderlik xüsusiyyətlərinə malik olmayan şəxslər rəhbərlik edirdi. Belə vəziyyət cəbhədə gərginliyi daha da artırmış, daxildə hakimiyət uğrunda mübarizəni qızışdırılmışdı. Ermənistan ordusu isə havadarlarının köməyi ilə keçmiş Dağlıq Qarabağdan azərbaycanlıları zor gücünə qovur və etnik təmizləmə aparırdı. Bunlar azmış kimi, belə bir vaxtda Azərbaycanın Prezidenti və Ali Sovetin Sədri istefə verdiklərindən ölkədə həkimiyət boşluğu varanmışdı.

Azərbaycanın gələcəyini neft strategiyasının hazırlanmasında və uğurla həyata keçirilməsində görən Heydər Əliyev 1994-cü ildə imzalanan atoşkəs müqaviləsindən sonra Xəzərin Azərbaycan sektorundakı neft yataqlarının işlənməsi ilə bağlı dünyanın tanınmış neft şirkətləri ilə 1994-cü il sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasına nail oldu. Bundan sonra Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft və qaz kəmərlərinin tikintisine basıldı. Bü-

Həmin vaxt hakimiyyətdə olan və Heydər Əliyevin Naxçıvanda əldə etdiyi uğurları gözü götürməyən Xalq Cəbhəsinin rohbərləri 1992-ci il oktyabrın 24-də Naxçıvanda silahlı cəvrilis edib Heydər Əliyev türkistansına başlandı. Bütün bunlar Ümummilli Liderin özünü dediyi kimi, Azərbaycanın müstəqilliyinin dönməz və əbədi olmasını təmin edən çox mühüm və böyük əhəmiyyət kəsb edən addimlar idi.

lahlı çevriliş edib Heydər Əliyevi tutduğu vəzifədən devir-məyə cəhd etsə də, buna nail ola bilmədilər. Çünkü Heydər Əliyev naxçıvanlılara sözün əsl mənasında arxa olduğundan əhalı də onu müdafiə etdi. Məhz bunun sayəsində çevrilişə cəhddən cəmi bir ay sonra - 1992-ci il noyabrın 21-də Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması ilə bağlı yüksək səviyyədə təsis konfransı keçirildi və Heydər Əliyev YAP-in Sədri seçildi.

Ölkədə isə vəziyyət gərgin olaraq qalırdı. Hətta o dərəcədə ki, gənc dövlət vətəndaş müharibəsi həddində idi. Belə cətin bir vadxta xalqın çağırı-

çətin bir vadxta xalqın çağırışını qəbul edən Heydər Əliyev 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Respublikasının ali qanunverici orqanının Sədri seçildi. Heydər Əliyev parlament Sədri olduğu qısa zaman kəsiyində (15 iyun - 3 oktyabr 1992-ci il) Ali Sovetə qələbə

1993-cü il) Ali Sovetə əsl parlament mədəniyyəti getirməklə bu ali hakimiyyət orqanının imicini bərpa etdi. Bundan sonra yenice müstəqillik əldə edən Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatının bazar münasibətləri əsasında formalaşmasını təmin etməyə yönələn qanun və qrarlar müzakirə edilərək qəbul olundu. Bunnlardan başqa, Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Xocalı faciəsinə hüquqi-siyasi qiymət verildi, Ermənistan-Azərbaycan müharibəsi və digər vacib məsələlər müntəzəm olaraq parlamentdə müzakirə olunmağa başladı.

Heydər Əliyev 1993-cü il oktyabr ayının 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi və onun rəhbərliyi ilə tezliklə ölkədə dövlətçiliyin möhkəmləndirilməsi, ordu quruculuğu, siyasi sistemin təkmilləşməsi və digər istiqamətlər üzrə düşünülmüş və gələcək inkişafa hesablanmış addımlar atıldı. Təbii ki, bütün bunlar elə də asan deyildi. Azərbaycanın inkişafını, Heydər Əliyevin hakimiyətdə olmasına istəməyən müəyyən qüvvələr 1994-cü və 1995-ci illərdə dövlət çəvrilışlarına cəhdlər etmiş, terror aktları töötətmək istəmişlər. Lakin bu hərəkətlərin qarşısı Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə vaxtında və son on il müstəqil Azərbaycan dövlətinə xidmətdə keçib". Heydər Əliyevin bu müdrik kəlamları onun müstəqil Azərbaycan dövləti, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi naminə fəaliyyətinin manifestidir. XX əsr dünya tarixinin parlaq simalarından olan, xalqımızın müstəqillik arzusunu konkret dövlət modelində gerçəkliyə çevirərək milyonların qəlbində əbədi abidə ucaldan Ulu Öndər həm də müstəqil Azərbaycanın inkişaf strategiyasının müəllifi kimi böyük ehtiramla anılır. Gəncliyində memar olmaq istəyən Heydər Əliyev möhtəşəm bir abidənin qurucusu olmuş, özünün şah əsəri olan müstəqil Azərbaycan dövlətini yaratmışdır.

hın təmərini ilə vaxtında və yüksək peşəkarlıqla alındı və ölkədə hərtərəfli inkişafa zəmin yaradan daxili sabitlik təmin olundu.

Dahilərin böyüklüyü ondadır ki, onlar hər şeyin əvvəlini bildikləri kimi, sonunu da görür və dərk edirlər. Heydər

Əliyev də məhz belə dahilərdən idi. Ulu Öndərin prezident seçkiləri ilə əlaqədar 2003-cü il 1 oktyabr tarixində doğma xalqına ünvanlaşdırığı müraciəti vətənə ləyaqətlə xidmetin bərəz nümunəsi idi. "Üzümü size - həmvətənlərimə tutaraq, qarşidan gələn prezident seçkilərində prezidentliyi namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin I müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksələcək potensialını genişləndirən müxtəlif adda və çeşiddə rəqabətqabiliyyətli məhsullar istehsalına başlaması iqtisadi inkişafımızın mühüm tərkib hissəsidir. Bu isə o deməkdir ki, Prezident İlham Əliyev dünyada baş verən global proseslərə uyğun müasir çağırışları təmin edən və gələcək inkişafa imkan verən sosial-iqtisadi siyaset formalaşdırır və onun həyata keçirilməsinə yönəlmış genişmiqyaslı tədbirlər görür.

tələməyəcəyini düşünürəm. Ü, yüksək intellektli, praqmatik düşüncəli, müasir dünya siyasetini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında six birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər. İnanıram ki, mənim axira çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək. Mən ona əziz adımlarla inanıram və gələcək

Ulu Öndərin bu tarixi müraciətindən indiyə kimi olan müddətdə Azərbaycanın həyatında baş verən hadisələr onun dediklərinin reallıqla dərindən uzlaşdığını və söylədiyi fikirlərin yüksək dərəcədə həqiqət olduğunu bir daha göstərdi. Keçən dövr ərzində Azərbaycan xalqının əksəriyyətinin böyük dəstəyini qazanaraq beş dəfə Prezident seçilən İlham Əliyev Ümummülli Liderin layiqli varisi olduğunu sübut etdi.

Umumiyyətlə, cənab İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə istor daxili və isterse də xərici siyaset sahəsində çoxsaylı uğurlar əldə edilmiş, bu qısa müddətdə ölkəmiz misli görünməmiş sürətli inkişaf yolu keçmişdir. Amma bu illər əldə etdiyimiz möhtəşəm uğurların zirvəsində Müzəffər Ali Baş Komandan, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibüsindeki Zəfərimiz dayanır. Bu Zəfər ilə Ulu Öndərin siyasi varisi İlham Əliyev ölkənin ərazi bütövlüyünü və suveren-

Hazırda ölkəmizin qarşısında duran ən mühüm missiya erməni işğalından azad etdiyimiz Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının ərazilərini gündən-güna sürətlə qloballaşan dünyanın ən müasir çağırışlarına uyğun olaraq yenidən qurmaq, bu ərazilərə Böyük qayıdışı qısa müddət ərzində təmin etməkdir. Şübhə etmirik ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında xalqımız bu şərəflü vəzifənin də öhdəsindən tezliklə gələcək və bütöv Azərbaycan Respublikası bünövrəsi Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan inkişaf yolunu bundan sonra da uğurla davam etdirəcəkdir.

Eldar İBRAHİMOV,
*Milli Məclisin İntizam komissiyasının sədri,
iqtisad üzrə elmlər doktoru, professor*

15 İyun Milli Qurtuluş Günüdür

Azərbaycan Respublikasının müstəqillik qazandığı ilk illər dərin siyasi və sosial təlatümlərlə yadda qalmışdır. Ölkədə idarəetmədə yaranan böhran, daxili çəkişmələr və regionlarda separatizm meyillərinin güclənməsi milli dövlətçiliyin taleyini ciddi sual altına almışdı. İctimai-siyasi institutlar iflic vəziyyətə düşmüş, rəhbərlikdəki legitimlik böhranı ölkəni parçalanmanın və xaosun atasmasına gətirib çıxarmışdı.

Belə ağır şəraitdə xalqın ümidi yeri ki-
mi siyasi hakimiyətə qayıdan Heydər
Əliyevin missiyası yalnız böhranı aradan
qaldırmaqla məhdudlaşmadı. Bu dönüs
həm də Azərbaycanın gələcək inkişaf yo-
lunu müəyyən edən yeni dövlətçilik fəl-
səfəsinin, rasional idarəetmə strategiyasının
ve milli ideologiyanın əsasını qoymuş.
Məhz bu səbəbdən 15 İyun - Milli Qurtuluş
Günü müasir tariximizdə sırávi bir ha-
disə deyil, dövlətin varlığı və gələcəyi
ürün həllədici mərhələ hesab olunur.

Milli Qurtuluşun tarixi zəruriliyi və gələcəyə baxış

Azərbaycanın müasir dövlətçilik tarixində 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü sadəcə bir siyasi dönüş nöqtəsi deyil, varolma fəlsəfəsinin bərpa və möhkəmlənməsi anıdır. Bu gün xalqımızın öz tarixi yad-daşına, dövlətçiliyinə və milli kimliyinə sahib çıxmasının konkret təcəssümüdür.

Əgər 1991-ci ildə əldə edilən müstəqillik hüquqi və simvolik bir status idisə, 1993-cü ildən başlayan yeni mərhələ bu müstəqilliyyin məzmun və forma baxımından reallaşdırılmasına yönəldi. Böyük filosof Hegel deyirdi: "*Gerçəklik yalnız məqsədli düşüncənin ifadəsidir*".

Azərbaycan xalqının bu tarixdə etdiyi seçim, Heydər Əliyevin liderliyinə müraciəti məhz həmin məqsədli düşüncənin milli iradəyə çevrilmiş forması idi.

Hadisələri tam anlamada üçün tarixə kiçik bir ekskursiya edək. 1991-1993-cü illər Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesinin ilkin və eyni zamanda ən mürrəkkəb mərhələsi idi. Bu dövr postsovət məkanında baş verən geosiyasi telatümlərlə, institusional boşluqlarla və hüquq-normativ mexanizmlərin yetersizliyi ilə səciyyələnirdi. AXC-Müsavat iqtidarı tədeminin siyasi təcrübədən uzaq, populist yanaşması dövlət idarəetməsində xaotik vəziyyət yaratmış, idarəolunmazlıq şəraiti ölkənin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü ciddi tehlükə altına atmışdı.

Bu kontekstde 1993-cü il iyunun 4-də baş verən Gəncə hadisələri yeni yaranmış Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğunu sual altına alan vətəndaş qarşısundurması nümunəsinə çevrildi. Surət Hüseynovun rəhbərlik etdiyi silahlı dəstələrin mərkəzi hakimiyyətə qarşı üşyanı nəticəsində konstitusiya quruluşu faktiki olaraq pozuldu. Dövlət orqanlarının fəaliyyəti iflic vəziyyətinə düşdü, regionlarda mərkəzi hakimiyyətə tabeçilik zoifləndi və ölkə gənismigənliyi höhrənla üz-üzə gəldi.

Qlobal və regional güc balansının yenidən formalasdığı belə bir möqamda xalqın geniş sosial dəstəyi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Heydər Əliyevin Bakıya dəvət olunması strateji qərar kimi tarixə düşdü. Onun əvvəlcə Gəncəyə səfər etməsi, daha sonra 15 iyun 1993-cü ildə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçilməsi idarəetmədə siyasi legitimlik və institutional sabitliyin bərpası istiqamətində mühiüm döniş nöqtəsi oldu.

Sokratın "Ən güclü dövlət xalqın bilikli və müdrik rəhbərlə birləşməsidir" fikri bu kontekstdə praktiki reallığa çevrildi. Heydər Əliyevin siyasi əzaqgörənliyi və idarəetmədə sistemli yanaşması sayəsində qısa zaman ərzində ölkədə sabitlik təmin edildi, hüquqi dövlət və bazar iqtisadiyyatı modellərinin tətbiqi istiqamətində ardıcıl addımlar atıldı.

ardıcıl addımları atıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi həkimiyətə qayğıdışı ilə ölkə daxilində siyasi sabitlik bərpa edildi, konstitusiya əsasları möhkəmləndi, xarici siyaset prioritətləri müəyyən olundu və iqtisadi islahatların təməli qoyuldu. Bu proseslər bir daha sübut etdi ki, həqiqi müstəqillik yalnız xarici güclərdən azad olmaq deyil, həm də daxili nizam-intizam, hüquqi legitmilik və milli maraqlara əsaslanan idarə

Azərbaycan Respublikasının inkişaf modeli, xüsusilə XX əsrin sonlarından etibarən dövlətin konseptual inkişaf strategiyası ilə üst-üstə düşərək özünü doğrultdu. Nobel laureati Amartya Senin dediyi kimi: "*Həqiqi inkişaf - azadlıqların genişlənməsi deməkdir*". Bu kontekstdə müstəqilliyin qorunması və inkişafi yalnız iqtisadi göstəricilərdə deyil, sosial rıfahın artması, milli vətəndaş kimliyinin formallaşması və beynəlxalq müstəvidə etibarlı tərəfdəş kimi qəbul olunmaqla nəticələndi. Beləliklə, Milli Qurtuluş Günü xalqın öz taleyinə sahib çıxməq qabiliyyətinin rəmziidir. Bu tarix təkcə keçmişin bir dönüm nöqtəsi deyil, həm də gələcəyin aydın ideoloji yol xəritəsidir. Məhz bu baxımdan müstəqilliyimizin

Müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin strateji əsasları və liderlik paradigması

reallığa çevrilmesi prosesinin başlama nöqtəsini 15 İyun tarixində görmək elmi, tarixi və mənşəsi əsaslaşdırın.

sını çoxdan bağışlamışam. Mən özümü də hisslerin səviyyəsinə heç vaxt salmamı şam və salmayacağam. Ona görə yox ki, siz mənə indi etimad gösterdiniz, mən bələ bir vəzifəyə gəldim. Yox. Mən sadəcə bir vətəndaş kimi də heç vaxt heç kəslə ədavət aparmaq, qısaş almaq, yaxud da ki kiməsə pislik etmək istəməmişəm və isə təməyəcəyəm. Ancaq vəzifə çərçivəsinin də şübhəsiz ki, biz hamımız nizam-intizama tabe olmalıyıq, biz hamımız qanuna tabe olmalıyıq, biz hamımız qanuna riayə etməliyik, qanunun aliliyini təmin etməliyik və bu yolla şübhəsiz ki, mən öz əqi dəmdən dönməyəcəvəm".

Heydər Əliyevin bütövlük də 1993-ci il 15 iyun tarixli çıxışı Azərbaycan dövlətçiliyinin yeni mərhələsinin ideoloji bünövrəsi olmaqla, milli şurun, siyasi məsuliyyətin və hüquqi təfəkkürün formallaşmasında mühüm rol oynamışdır. Ulu Öndər bu çıxışında yalnız Ali Sovetin Sədri vəzifəsini qəbul etməklə kifayət lənməyib, həm də bütün xalq qarşısında tarixi öhdəlik götürərək, dövlətçiliyin əsas prinsiplərini bəyan etmişdir.

Azərbaycanın o dövrdəki mürəkkəbə vəziyyətini dərk edən Heydər Əliyev xalqın milli maraqlarını rəhbər tutaraq dövlət müstəqilliyinin qorunmasını və möhkəm ləndirilməsini ali vəzifə kimi qəbul etmişdi. Onun "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi 1918-ci ildə yaranmış ilk Azərbaycan Demokratik Respublikasıının ənənələri əsasında təmin olunmalıdır" fikri yalnız tarixi varisliyi deyil, həm də dövlət quruculuğunda ideoloji dayaq nöqtəsinin mövcudluğunu göstərirdi. Burada Hegelin tarixin təkrarsızlığı və fərdin tərrixdəki məsuliyyəti barədə düşüncələri özəksini tapır. Tarixin davamlılığını və rəsional əslslara söykənməsini vurğulayan bu yanaşma Ümummilli Liderin çıxışında

geniş mənə daşıyırıdı. Heydər Əliyev Sovet İttifaqının bərpası ilə bağlı səslənən fikirləri "xülyat" adlandıraq təkcə siyasi mövqə bildirməmiş, eyni zamanda ictimai şüura mürazi etmişdi. Bu, Nitsşenin iradə azadlığı və fərdin öz kimliyini dərk etməsi barədə düşüncələri ilə səsləşir. Ümummilli Lider milli iradənin süni ideoloji təsirlərdən azad olması zərurətini qabardır və bu azadlığı müstəqilliyin ən əsas dayağı kimi təqdim edir. Onun ifadəsi ilə desək "Azərbaycan bundan sonra heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayıcaq, heç bir dövlətin əsarəti altına düşməyəcək". Bu fikir sadəcə siyasi bəyanat deyil, həm də

Hukuk sadece siyasi bayañat deñin, hem de milli özünüdörkin simvolik ifadəsidir. Ulu Öndər çıxışında hüquqi dövlətin əsas elementlərinə - qanunun alılıyiñə, siyasi plüralizmə, vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülünə önəm verirdi. O, hüququn pozulmasına qarşı ciddi mövqə sərgiləyərək, Konstitusiyaya və dövlət orqanlarının legitimliyinə riayət edilməsinin və cibliyini bildirirdi. Bu düşüncə hüquq nəzəriyyəcisi Hans Kelsenin dövlətin hüquqi əsaslar üzerinde qurulması prinsipin xatırladır. Dövlətin idarəciliyində qayda-

ve qanunun üstünlüğünü təməl şərt kimi göstərən bu çıxış Azərbaycanın gələcək demokratik inkişafının yol xəritəsini təqdim edirdi. Heydər Əliyev eyni zamanda milli birliyin vacibliyini ön plana çəkərək, cəmiyyətdəki parçalanmalara qarşı çıxış edirdi. Onun "kiçik hissəyyatı kənarra qoymaq lazımdır" çağırışı cəmiyyətin daxili enerjisini bir hədəfə yönəltmək arzusunun təzahürüdür. Burada o, şəxsi ədavətdən imtina etdiyini və heç bir halda qisasçılıq hissi ilə hərəkət etməyəcəyini bildirərək, siyasi etikaya sadıq qaldığını bəyan edir. Senekanın "Özəmət insanın düşmənini bağışladığı yerdə başlanır" fikri bu kontekstdə xüsusi aktuallıq kəsb edir. Ümummilli Lider özünü bu düşüncə səviyyəsində tutaraq, keçmişdə ona qarşı çıxanlara belə nümunəvi davranışın nüma-

pal münasibət bildirmişdi: "Mən Naxçıvandan bura özüm gəlməmişəm. Məni bərpa dəvət eləyiblər, məndən dəfələrlə İsmayıllı, Qəmbər, Pənah Hüseynov və Azərbaycanın Prezidenti Əbülfəz Elçibəy xahiş etdiyiblər ki, gəlim burda bir vəzifə tutub. Bərabər bu məsələlərin həll olunmasına iştirak edim... Mən bu vəzifələrdən imtiyaz etmişəm. Bu gün də imtina edirəm... Mən heç bir kreslo tutmaq istəmirəm, heç bir vəzifə tutmaq istəmirəm".

Bu bəyanat yalnız şəxsi istəklər çərçivəsində verilmiş bir cavab deyil, həm də milli məsuliyyət hissi ilə formallaşmış dövlətçilik mövqeyinin ifadəsidir. Həm də ömrün iqtidarı təmsilçilərinin özləri təmədən Bakıya dəvət edilən Heydər Əliyevin bu çağırışlara qarşı göstərdiyi ilk təmkin və sonrakı qətiyyət onun sıvadı-

Ümmüklük, Heydər Əliyevin 15 İyun çıxışı yalnız siyasi liderlik aktı deyil, eyni zamanda milli ideologyanın, etik siyasetin və demokratik dövlət düşüncəsinin manifestidir. Bu nitqdə təkcə Azərbaycanın o dövrəki durumu deyil, həm də gələcək istiqamətləri müəyyən olunmuş, dövlətin fəlsəfi və hüquqi çərçivəsi aydın təsvir edilmişdir. Ulu Öndərin çağırışları, milli həmrəyliyə, hüquqa sadıqlıyə, qisasdan imtinaya və müstəqilliyə bağlılığa əsaslanan çıxışı Azərbaycanın müasir tarixində əbədi ideya kimi qalır. Bu ideya yalnız bir dövrün deyil, bütöv bir xalqın yaddaşına çevrilmiş milli iradənin təcəssümüdür.

- 3) Balanslaşdırılmış xarici siyaset kurumu müəyyənləşdirildi.
- 4) Neft sazisinin bağlanması üçün mü

- 4) Nefi sazişinin bağlanması üçün mümləkə şərəit yaradıldı və nəticədə "Ösrin məqaviləsi" imzalandı.
 - 5) İqtisadi inkişaf təmin edildi.
 - 6) Qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəlik addımlar atıldı.
 - 7) İnflyasiyanın qarşısı alındı, manatın stabilisiyyəti təmin olundu.
 - 8) Ordu quruculuğu həyata keçirildi
 - 9) Demokratik dövrlər və siyasi plütarx

15 İyun tarixi Azərbaycanın müstəqiliyini təmİN edildi. Milli Qurtuluş Günü kimi tarixə düşən bu tarih, həm də gələcək Zəfərin təməl idarəəsi və strateji bünövrəsi oldu. Məhz həmin gün Azərbaycan parlamentində çıxış edən Heydər Əliyev sonrakı illərdə həyatə keçirəcəyi siyasi kursun əsas tezislerini işləndirdi. Bu çıxışda səsləndirilən fikirlər zamanla öz təsdiqini tapdı və real siyasi praktikada gerçəkləşdi. Bu isə Heydər Əliyevin uzaqgören və strateji düşünən dövləti idarəəsinin başlanğıcını bildirir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etmiş Heydər Əliyev siyasi dühəsi yalnız milli dövlətçiliyin deyil, həm də türk dünyasının integrasiyasının əsasını formalasdırmışdır. Bu baxımdan bir-birini tamamlayan strateji siyaset və uğurlu siyasi

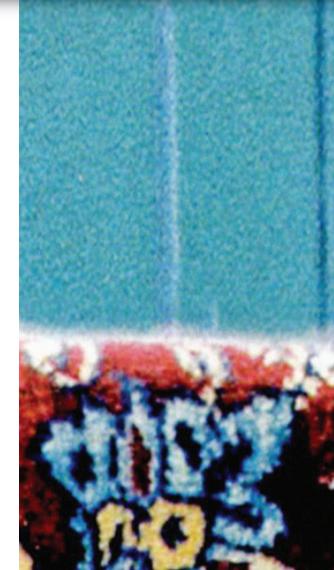
Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar,

15 İyun Milli Qurtuluş Günüdür

Qurtulus mofikurasi

Müstəqil Azərbaycanın əldə etdiyi misilsiz uğurlar ilk növbədə müdrik və qətiyyətli lider amili ilə bağlıdır. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin siyasi iradəsi və əzaqgörənliyi nəticəsində ölkəmizdə ictimai-siyasi sabitlik təmin olunmuş, dövlətçilik ənənələri möhkəmlənmişdir. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar Azərbaycanın müasir və güclü dövlətə çevrilməsində həlledici rol oynamışdır.

1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan hakimiyətdə olan səriştəsiz qüvvələrin uğursuz fəaliyyəti nəticəsində siyasi böhran vəziyyətinə düşmüdü. Dövlət institutları hüquq-mühafizə orqanlarının funksionallığını, vətəndaşların təhlükəsizliyini təmin edə bilməmişdi. Ölkcədə siyasi xaos hökm sürür, mərkəzi hakimiyyətin zeifləməsi getdikcə daha aydın hiss olunurdu. İqtisadiyyat çöküş, inflyasiya nəzarətdən çıxmış, insanların gündəlik ehtiyaclarını ödəmək imkanları məhdudlaşmışdı. Sosial narazılıq kütłəvi etirazlara səbəb olur, cəmiyyətdə etimadsızlıq dərinləşirdi. Belə bir şəraitdə silahlı dəstələrin özbaşına fəaliyyət göstərməsi və regionlarda separatçılıq meyillərinin güclənməsi ölkənin parçalanması təhlükəsini artırırdı.

sini artırmıştı.

Bu mürəkkəb və gərgin şəraitdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü daha da geniş vüsət almışdı. Qarabağ və onun ətrafındakı rayonlar işğal edildi, nəticədə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü pozulurdu. İşğal nəticəsində minlərlə soydaşımız həyatını itirmiş, bir milyondan artıq insan ev-eşiyindən dindərgin salınmışdır. Ölkə daxilində isə silahlı qarşidurmaların baş verəməsi dövlət orqanlarının nəzarəti itirdiyini nümayiş etdirirdi. Dövlət orqanları aparatının fəaliyyətsizliyi xalq arasında ümidsizlik yaratmış, beləliklə, vətəndaşlar gələcəvə inamını itirmisdilər.

yini etibarlı əllərə tapşırı.

Həmin dövrə qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri cəbhədəki gərginliyə son qoymaq idi. Heydər Əliyev münaqışının diplomatik yolla həlli üçün siyasi iradə göstərdi və danışqlar nəticəsində 1994-cü il mayın 12-də atəşkəs razılaşması əldə olundu. Bu razılaşma ilk baxışdan yalnız mühabibənin dayandırılması məqsədi daşısa da, əslində, dövlət quruculuğu və iqtisadi dirçəliş üçün fürsət yaradı. Atəşkəs gələcəkdə Azərbaycan tərəfinin beynəlxalq arenada mövqelərini gücləndirməsi, hərbi potensialını artırması və diplomatik təşəbbüs

Belə ağır və taleylüklü bir mərhələdə xalq öz xilaskarını yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin timsalında görürdü. Cəmiyyətin bütün təbəqələrində Ümummilli Liderin nüfuzu, siyasi təcrübəsi və dövlətçilik bacarığına inam formalaşmışdı. İnsanlar dərk edirdi ki, dərin zəkaya, strateji düşüncəyə və möhkəm iradəyə sahib bir lider ölkəni bu xaosdan xilas edə biler. Heydər Əliyevin xalqla səmimi münasibəti, problemləri dərindən bilməsi və çıxış yollarını aydın şəkildə görməsi ona olan etimadı daha da artırırdı. Xalq qurtuluşun Heydər Əliyevin hakimiyətə qayıdışında olduğunu qətiviyətlə ifadə edirdi.

büsler irəli sürməsi üçün strateji zaman demək idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil dövlətin güclü orduya malik olmasının vacibliyini vurğulayırırdı. Onun rəhbərliyi ilə ölkədə vahid ordu komandanlığı formalasdırıldı, hərbi təhsil sistemi bərpa edildi. Pəşəkar zabit korpusu yaradıldı, orduya çağırış və xidmət sistemi müasirləşdirildi. Bu tədbirlər nəticəsində ordu quruculuğunun təməli qoyuldu, gələcəkdə müasir, intizamlı və döyük qabiliyyətli Azərbaycan Ordusunun formalasmasına zəmin yaradıldı. Bu prosesin nəticələri Zəfər yolunun başlangıcı oldu.

Heydər Əliyevin müdrik

1993-cü ilin iyununda Heydər Əliyev xalqın təkidi tələbi ilə Bakıya dəvət olundu və dahi lider 15 iyun tarixində Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçildi. Müasir Azərbaycan tarixində 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü adlanan bu əlamətdar hadisə ölkəmizin dövlətçilik tarixin-də yeni bir mərhələnin başlangıcı oldu. Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə qayıdışı ilə ölkədə vətəndaş müharibəsi təhlükəsi aradan qaldırıldı, dövlətçiliyin xilası mümkün oldu. Qısa müddətdə sabitlik

Teyvən Əliyevin müdrik rəhbərliyi ilə həyata keçirilən iqtisadi strategiyanın əsas nai-liyyətlərindən biri də 1994-cü il sentyabrın 20-də imzalanan "Əsrin müqaviləsi"dir. Bu müqavilə Xəzərin zəngin neft ehtiyatlarının dünya bazarlarına çıxarılması üçün beynəlxalq enerji şirkətləri ilə imza-lanmış strateji sənəd idi. "Əs-rin müqaviləsi" Azərbaycan iqtisadiyyatının dirçəlməsin-də, enerji sektoruna xarici sər-mayənin cəlb olunmasında və ölkənin qlobal enerji xəritə-sində mühüm mövqə tutma-sında əsaslı rol oynadı. Belə-

Heydər Əliyevin liderliyi ilə başlanan əzəmətli tarix

**Şanlı Zəfərimizə aparan yol
Ümummilli Liderin uzaqgörə
idarəciliyindən başladı.**

Hadiselerə retrospektiv yanaşaraq təhlil etdikdə bir daha aydın olur ki 2020-ci il Vətən müharibəsindəki Şəhər Zəfərimizə aparan yol Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uzaqqorən dövlət idarəciliyi vizyonundan başlamışdır.

Əğər 31 il əvvəl, 1994-cü ilin may ayında atoşkəs haqqında razılaşma əldə olunmasaydı, ondan bir neçə ay sonra sentyabr ayında "Əsrin müqaviləsi" imzalanmasaydı, ölkəmizdə nə siyasi sabitlik bərqərar olardı, nə dövlətimizin iqtisadi maliyyə gücü yaranardı, nə də ki, hərb gücümüz formalasardı.

Bir faktı vurgulamaq lazımdır ki, Heydər Əliyevin düşünülmüş strategiyası sayəsində neft və qazın istehsalı və onların ixrac marşrutlarına dair müqavilələr Bakı ilə yaxnaşı, Kremlde, Ağ Evdə, Yelisey sarayında Dauning strit, 10 ünvanlarında imzalandı. Bu siyasi ofislərin bəzilərinin tarixində illər dəfə idi ki, bu tipli kommersiya xarakterli sazişlər imzalanırdı. Beləliklə, neft müqavilələri Azərbaycanın müasir neft strategiyasının başlangıcı olmaqla yanaşı, ölkənin dünya miqyasında tanınmasına, beynəlxalq arenada siyasi-diplomatik münasibətlər yaratmasına təkan verdi. Təsadüfi deyildir ki, Almanıyanın Hamburqdakı Şərq tədqiqatları Mərkəzi 2001-ci ildə Bakını "neft diplomatiyasının mərkəzi" adlandırmışdı.

Şanlı Zəfərimiz nəticəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanmış və 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul edilmiş Konstitusiyamız dövlətimizin bütün ərazilərində tətbiq edilməyə başladı. Dövlət orqanlarımız bütün suveren ərazilərimizdə öz yurisdiksiyalarını icra etməyə başladılar. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev xalqımızın və dövlətimizin konstitusiya dəyərlərinə və suverenlik prinsiplərinə sadıqlılığını təsdiq edərək 2025-ci ilə ölkəmizdə "Konstitusiya və Suverenlik İli" elan etdi. Ümummülli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə hazırlanmış Konstitusiyamız müasir Azərbaycanın hüquqi demokratik və dünyəvi dövlət kimi formalaşmasında həlledici rol oynayır.

Prinsipial xarici siyasət kursu

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin məhərətli hərbi və siyasi-diplomatik strategiyası sayəsində Şanlı Zəfərimizdən sonra regionda beynəlxalq hüquqa əsaslanan

reallıqlar yaranmışdır. Azərbaycanın Millətlər Təşkilatı Təhlükəsinin ən ali vəzifəsi sayılan beyhün və təhlükəsizliyin təmininə verdi, beynəlxalq hüququn hamının, amma uzun illər pozulmuş

beş ildir ki, iki və çoxtərəfli münasibətləri yükleyən işğal faktoru yoxdur. Azərbaycanın yaratdığı yeni status-kvonun üstünlüklerinə fokuslanan unikal əməkdaşlıq imkanlarını dəyərləndirən aktorların sayı artmadadır.

an, amma uzun iller pozulmuş
i öz resurşları hesabına təmin et-
ləcək, Azərbaycanın uğurlarını
ilməyən dövlətlər də, Azərbay-
çının, Azərbaycan dövlətinin
miyyəti olan sülhün bərqərar ol-
dakı xidmətini etiraf edəcəklər.
sayı artmaqdadır.

Avropa İttifaqı 9 ildən sonra ilk dəfə
xarici siyaset və təhlükəsizlik məsələləri-
nə məsul ali nümayəndəsini yeni siyasi
reallıqlar şəraitində əməkdaşlığın inkişafı
məqsədilə Bakıya göndərdi. Prezident
İlham Əliyevin Pekinqə yüksəksəviviyəli

İlham Əliyevin Pekinə yüksəksəviyyəli dövlət səfəri çərçivəsində Çinlə hərtərəfli strateji tərəfdəşliq əlaqələrinin yaradılması Azərbaycanın siyasi-coğrafi mövqeyinin üstünlüklerindən irəli gələn əməkdaşlığı nəqliyyat, tranzit-logistika və iqtisadiyyat sahələrində dərinləşdirmək planlarına hesablanıb. İran Prezidenti Pezəskianın Bakı səfərində regional və ikitərəfli əməkdaşlıqla bağlı verdiyi açıqlamlar da yeni status-kvonun qəbul edilməsini təsdiqləyir.

q münasibətləri qurulmuşdur. Həmçinin milli maraqlarımıza xalq hüququn prinsiplerinə, xarici siyaset kursu sayəsində dövlətlərin sayı bütün qitələrdə vaxtılı mövcud olmadığımız indi ciddi temaslar qurulur. Ən əsas meyarlar prinsipial olaraq qalır: Azərbaycan dövlətinin hərbiyyətinin tam bərpasına olan müvafiq iki və çoxtərəfli formatda birliyi işlərinə garisənməq və garibləşmədən qorunma.

ili işlerinə qarışmamaq və qar-

nət əsasında əməkdaşlığın in-

şövü dəst dövlətlərlə isə əla-

da gücləndirilir, münasibətlər-

əkələşmə vasitəsilə mövqeyi-

ve regional miqyasda daha da

informasiya müharibəsində də qalib

gəldi.

Postmüharibə dövründə dövlətimizin və cəmiyyətimizin qarşısında duran vacib vəzifələr həmcinin ideoloji və informasiya təhlükəsizliyinin təminı ilə bağlıdır. Belə

ve regional işbirliğinin sağlanması da onluk kesizliğinin temini ile bağlıdır. Belə ki, Vətən müharibəsi nəticəsində yaranmış yeni geosiyasi reallıqlar fonunda Azərbaycana qarşı ideoloji təxribatlar artmağa başlamışdır. Bu təxribatlar müxtəlif platformalar - mətbuat, sosial şəbəkələr, parlamentlər, qeyri-hökumət təşkilatları vəsi-

İşbu təsdiqləyiciliyin əsas məqsədi, Azərbaycan Prezidentinin son bir neçə diplomatiq fəaliyyətinin qidalanıb qalmağı, həmçinin onun bir daha təsdiqləyir. Artıq kəndtərəfli, qeyri hökumət təşkilatları vəsiqə təsnilə həyata keçirilir. Bu isə qalib Azərbaycanın hər bir vətəndaşının, xüsusilə gənc nəslin üzərinə vəzifələr qoyur.

yanın qalib dövlət kimi təmsilciliyi çərçivəsində xarici siyasetin parlamentində də postmühəribə dövrünün reallıqlarının təbliği aparılır. Dövlətimizin siyaset kursunun həyata keçirilməsinə həm ikitərəfli, həm də çoxatərəfli formları parlamentdiplomatifikasiyasına verilən töhfələri də diaqət cəkir.

Rizvan NƏBİYEV,
Milli Məclisin deputati, səvəsi, elmlər doktoru

15 İyun Milli Qurtuluş Günüdür

32 il əvvəl Azərbaycan xalqının taleyini dəyişən, tarihimizə yeni istiqamət vərən möhtəşəm bir hadisə baş verdi. 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdı. Müstəqillik yollarında ilk kövrək addımlarını atan dövlətimiz məhv olmaq, parçalanmaq, dünya xəritəsindən silinmək töhlükəsindən məhz həmin gün qurtuldu, inkişafa, yüksəlişə doğru uzun, şərəfli bir yola çıxdı.

Bu qayıdış Azərbaycanın müstəqilliyyini dünya müstəvisində reallığa çevirdi. Əşrlərin sınağından keçərək min bir əziiyətlə, amma dönmədən öz məqsədinə doğru addımlayan milletin özünün özüne qayıdışı idi. Bu, dilimizin, millimənəvi dəyərlərimizin, unudulmuş, yaddan çıxmış bir çox həqiqətlərin, eyni zamanda bizə öz real gücümüzü, mənəvi bütövlüyümüzü dərk etməyimizin qayıdışı idi və bununla ölkəmiz özünün müstəqillik tarixinin daha əzəmətli bir mərhələsinə qədəm qoydu. Azərbaycanı regionun ən inkişaf etmiş dövlətinə çevirə bildi.

Xilaskar

Tarixin bütün büyük insanları kimi zaman keçdikcə Heydər Əliyevin qərar tutduğu ucalıq hər bir kəsə daha aydın görünür. Bu ucalığın təməlində sülh, əmin-amanlıq, rifah, sabitlik və davamlı inkişaf durur. Ulu Öndər məhz bu dəyərlərə söykənərək, "Azərbaycanın müstəqilliyi daimidir, əbədidir, dönməzdir" deyirdi. Bu ifadələr tekce bir niyyət, bir bəyanat olaraq qalmadı. Bütün canı, qanı, varlığı ilə milli ruha bağlı Heydər Əliyevin dünyanın yeni siyasi düzənində Azərbaycanın yerini və rolunu dəqiq müəyyənləşdirməsi idi. Ölkəmizin və xalqımızın hansı bəşəri dəyərlərə əsaslanaraq dünya xəritəsində əbədiliyini təmin edəcəyi ni əskərə axardı.

Azərbaycan xalqı 1980-ci illərin sonlarından başlayaraq müstəqillik mübarizəsinə Heydər Əliyevin hələ sovet Azərbaycanına rəhbərliyi dövründə yaratdığı möhkəm teməllərdən güc alaraq başlamışdı. O illərdə azadlıq uğrunda mübarizlərin çoxu Ulu Öndərin ölkəyə rəhbərliyi dövründə cəmiyyətdə görünməkdə olan milli oyanış ruhunun yetişirdiyi gənclik idi. Həmin tarixi günlərdə xalqın önündə dayanan insanların çoxu bu böyük şəxsiyyətin sovetlər vaxtı təzyiqlərdən qoruduğu, yaradıcılığına istiqamət verdiyi ziyalılar idi.

Bir fakt da xüsusi qeyd olunmalıdır ki, Ulu Öndər xalqın təkidli tələbi ilə 1993-cü ilin iyununda ölkə rəhbərliyinə gəldikdə vəziyyət çox ağır idi. Bir çox imkanlar əldən verilmişdi. Naşı idarəcilərin yanlışları üzündən Azərbaycan xaosa sürüklənmiş, vətəndaş müharibəsi tehlükəsinin bir addımlığına gəlib çatmış, bütün qonşularla münasibətlər pozulmuş, Ermənistən vəziyyətdən istifadə edərək torpaqlarımızı tutmuşdu. Hərbi güc balansı ilə yanaşı, informasiya müharibəsində də durum Ermənistənin xeyrinə idi. Erməni yalanları beynəlxalq dairələrdə o qədər təsir gücü

Karşılık vermek isteyen bir kişi, qazanmışdı ki, ABŞ işğala məruz qalan tərəfə - Azərbaycana yardım imkanlarını möhdudlaşdırın 907-ci düzəlişi qəbul etmişdi və onu aradan qaldırmaq fikrində deyildi. Belə şəraitdə müharibəni davam etdirməyin heç bir perspektivi görünmürdü. Heydər Əliyev hər zaman olduğu kimi özünəməxsus müdrikliklə durumu obyektiv qiymətləndirdi. İlk addım kimi, atəşkəsin əldə edilməsinə nail oldu və əsas diqqəti, mövcud resursları ölkə daxilindəki problemlərin həllinə yönəltti. Müharibədə lüzumsuz yerə vətəndaşlarımızın həyatını itirməsinin qarşısını aldı. Azərbaycanda aparılan demokratik islahatlara, hüquqi dövlət curuculuğu prosesləri

A photograph of two men in dark blue suits and patterned ties standing in front of the flag of Azerbaijan. The flag features horizontal stripes of red, white, and green, with a large white star and a crescent moon in the center. The man on the left has a mustache and is resting his chin on his hand, looking towards the right. The man on the right is looking towards the left. The background is a blurred version of the flag.

Milli Qurtuluşdan böyük Zefere

lətlərin mövqeyində haqq-a-ədalətə doğru dönüş yaratmaq uğrunda da mübarizə başlandı.

mübarizə başlandı.

Ulu Öndər uzunmüddətli hədəf-lər müəyyənləşdirdi. Bütövlükdə regionun geosiyasi xəritəsini yenidən qurdu. Bura çox güclü iqtisadi amillər əlavə etdi. Cənubi Qafqazın "Böyük İnpək volu"nda çox mühüm stran-

sanların mühüm, ciddi dəyişikliklərə hazırlığı xarakteri daşıyırırdı. Əsl yolları isə yenə də tarix və ona yaranan böyük şəxsiyyətlər müəyyənləşdirirdi.

1993-cü ilin iyununda Heydər Əliyevin hakimiyətə gəlisi Azərbay-

yuk ipək yolu'nda çox munum strateji məntəqə olmaq imkanını, neinki təkcə Azərbaycanın, həm də bütövlükdə Orta Asiyanın təbii sərvətlərinin daşınmasında nəqliyyat dəhlizi rolunu oynamaq şansını getdikcə reallığa çevirməyə başladı. Bu prosesə Gürcüstanın da qatılması, Ermenistanın isə təcavüzkar siyasetindən əl çəkməyərək özünü kənardan tutması ilə işgalçı qonşumuz tədricən blokada vəziyyətinə düşdü. Kommunikasiya imkanlarından məhrum edildi. İrəvan Azərbayca-

Əliyevin hakimiyyətə gəlisi Azərbaycanda yeni döyərlər sisteminin və yeni ideyaların meydana çıxmamasına stimul yaratdı. Bu döyərlər və ideyalar müstəqil Azərbaycan dövlətinin təməl prinsiplərini müəyyənləşdirən baxışlar sistemi kim-nəzərdən keçirilirdi. Ümummillər Lider uğurumun bir addımlığından dayanan millətin öz dövlətini yaşatmasını təmin etmək üçün dövlət lətçilik ideologiyasının ictimaiyyət şürda möhkəmlənməsinə nail oldu, bununla da cəmiyyəti ümum-

məhrum edildi. İrəvan Azərbaycanın təşəbbüskarı olduğu qlobal layihələrdən faydalananı əhalinin rifahını düzəltmək imkanlarını itirdi. İqtisadi amil getdikcə həllədici rol oynamaya başladı. Beləliklə, regionda iqtisadi maraqların intensivliyini artırmaq və böyük dövlətləri kor-koranə ermənipərəstlikdən uzaqlaşdıraraq iqtisadi maraqlar müstəvisinə dəvət etmək planı uğur qazandı.

du, bununla da cəmiyyəti umum bir məqsəd ətrafında birləşdirdi. Heydər Əliyev ölkəni iflasdan, fəlakətdən qurtardı, onu xain əllerən, çevriliş, qiyam cəhdlərindən hifz etdi. Bu qayıdış əsrlərin sinəyindən keçərək min bir əziyyətlə məqsədində doğru addımlayan milleti tərəqqi yoluna çıxartdı, Azərbaycan müstəqillik tarixinin daha işıqlı mərhələsinə qədəm qoydu.

Bütün bunlar öz-özünə və qısa zamanda baş vermədi. Azərbaycanın son on illiklərdə əldə etdiyi nai liyyətlərin hər biri strateji baxımdan bir-birini tamamlayırdı. Onların hərəsinin tarixi Zəfərimizdə böyük payı var. "Əsrin müqaviləsi" də, "Böyük İpək yolu"nun bərpası strategiyası da, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsi də, bir-birini əvəz edən neçə-neçə beynəlxalq neft-qaz kontraktları da, "Qafqazda təhlükəsizlik paktı" ideyası da böyük müdrikliklə düşünülmüş və bu gün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin əzmlə, qətiyyətlə yerinə yetirdiyi vahid strateji planın ayrı ayrı parçalarıdır.

Bizi güclü edən dəyərlər

Hər bir cəmiyyətdə olduğu kimi, bu illərdə respublikamızda məbəd bəyan etdi ki, siyasi sabitlik yaratmaq, mədanət və idarəetmə sistemini qurmaq, keçidi reallaşdırmaq, demokratiya

kimi fundamental prinsiplerin tətbiqinə nail olmaq mümkün deyil.

Ulu Öndər Heydər Əliyev cəmiyyətin sivil inkişafını hər bir fərdin maraq və mənafelorının etibarlı təminatında görərək bunun üçün bütün zəruri tedbirləri reallaşdırırdı. 1995-ci il noyabrın 12-də ümum-xalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycanın ilk

konstitusiyası ölkənin gələcək inkişaf prioritetlərini müəyyənənləşdirdi, insan hüquq və azadlıqlarının teminatını dövlətin ali məqsədi kimi ön plana çıxardı.

Ümummilli Lider yeni neft strategiyasının işlənib hazırlanmasına və uğurla həyata keçirilməsinə nail oldu. 1994-cü il sentyabrın 20-də Bakıda dünyanın 11 transmilli neft şirkətinin iştirakı ilə çağdaş tariximizə "Əsrin müqaviləsi" adı ilə düşmüş qlobal neft müqaviləsinin tətəbatında imzalanmışdır.

Böyük vətənpərvər

Ulu Öndər Heydər Əliyev təlqin etdiyi düşüncə, yaratdığı nümunə hər birimiz üçün mükəmməl vətənpərvərlik məktəbi, vətən sədaqət dərsidir. "Hər bir insannı milli mənsubiyyəti onun qürümənbəyidir. Mən həmişə fəxr emişəm və bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam" deyə

nəli imzalanma mərasimi keçirildi. Elmin, təhsilin inkişafı, millimənəvi döyərlərə həssas münasibət bütün dövrlərdə Ulu Öndərin fəaliyyətinin əsas istiqamətini təşkil etmişdir. Bu illərdə elmi intellektual sferada hökm sürən tənəzzülün qarşısı alındı, təhsilin öz məcrasına düşməsi üçün əlverişli iqtisadi şərait, hüquqi və mənənəvi-əxlaqi mühit formalasdı. Sağlam təfəkkürlü insanları öz ətrafında topladı, Azərbaycanın elmi poten-

toplardı, Azərbaycanın enin poter sialının dağılmasının qarşısını aldı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin röhbərliyi ilə Azərbaycanda aparılan hüquqi və demokratik islahatlar ilk növbədə qanunun alılıyinə əsaslanan ictimai münasibətlər sisteminin formallaşmasına götürüb çıxardı, ölkədə dövlət quruculuğu prosesini uğurla həyata keçirməyə şərait yaratdı. Sosial həyatın ayrı-ayrı sahələrini tənzimləyən qanunların qəbulu, aparılan tədbirlər, görürlən işlər cəmiyyətin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında, Azərbaycanın inzibati, idarəət və siyasi sistemlərinin inkişafında böyük rol oynadı.

qayəsinə çevirdi. Ən böyük azərbaycanlı kimi hər kəsə nümunə yaratdı, milli mənsubiyətindən, dilindən, dinindən, siyasi baxışından, yaşadığı məkandan asılı olmayaraq özünü Azərbaycana qəlbən bağlı sayan bütün dünya azərbaycanlılarını azərbaycançılıq ideologiyasılığında bir araya götirdi. Azərbaycançılıq məfkurosunu milli həmrəylilikin inkişafında aparıcı amilə çevirməklə cəmiyyətin möhkəmlənməsi istiqamətində səy göstərdi.

Böyük rəhbər azərbaycançılığın tarixən inkişaf etmiş komponentlərinin dövlət idarəciliyinin elmi-nəzəri əsaslarına daxil etdi, onları bir-birinə bağlı harmonik sistem və konsepsiya da birləşdirdi. Heydər Əliyev müstəqillik illərində azərbaycançılıq ideyasına yeni məzmun qazandırdı və onun praktiki olaraq həyata keçirilməsinə şərait yaratdı. Bununla da Ulu Önderin xalqımız və dövlətimiz qarşısında ən mühüm xidməti azərbaycançılıq düşüncəsini bütün dünya azərbaycanlılarını birləşdirən ideologiyaya, müstəqil Azərbaycan dövlə-

tinin ideya əsasına çevirməsi oldu. Heydər Əliyevin baxışlarında görə, azərbaycanlılıq ideologiyası dünya azərbaycanlılarının birlikdə mənimsədiyi ənənə və dəyərlərin, Azərbaycan hüdudlarından kənar da yaşayan soydaşlarımızın hüquqlarının qorunması və tarixi vətənə olan münasibətlərini ehtiva edən, azərbaycanlı düşüncəsinə müəv-

azərbaycanlı düşüncəsim müəyyən olunmuşdur. Bu ideolojiya dünyanın müxtəlif səmtlərində yaşayan on milyonlarla azərbaycanlı bir araya gətirən işqdır. Ümummülli Lider deyirdi: "Siz düşünməyin ki, Azərbaycan bizim üçün nə edib, düşünün ki, biz Azərbaycan üçün nə etdik".

Prezident İlham Əliyevin bu gün tarixinin ən qüdrətli mərhələsinə yekündüyü Azərbaycan Ümummilli Liderin arzularındakı Azərbaycandır. İndi azad yurdlarımıza həyat qayıdır, insanlarımız illərin həsrətindən sonra doğma torpaqlara qovuşur. Bütün bunlar 1993-cü ilin 15 İyun Qurtuluş Günündən başlanmış tarixdir.

Heydər Əliyev Azərbaycanın istiqlalını əbədi etmiş qüdrətli liderdir!

*İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"*

Mən həmisi fəxr etmişəm,
bu gün də fəxr edirəm ki,
mən azərbaycanlıyam!

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycan xalqını
15 İyun - Milli Qurtuluş Günü
münasibətilə təbrik edir,
yüksek tərəqqi və
sevincli günlər arzulayıraq!

“Bakı Abadlıq Xidməti” MMC

Milli Qurtuluş Günü münasibətilə silsilə tədbirlər keçirilib

2

Milli Kitabxanada "Heydər Əliyev: dövlət suverenliyi və konstitusiya quruluşu" mövzusunda elmi konfrans keçirilib.

AZERTAC xəbər verir ki, Mədəniyyət Nazirliyi və Milli Kitabxananın birgə təşkilatlığı ilə gerçəkləşən tədbir 15 İyun - Milli Qurtuluş Gününa həsr olunub.

Dövlət himni səsləndirildikdən sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edilib. Ulu Öndərə həsr olunmuş film nümayis etdirilib.

Konfransı açan Milli Kitabxananın direktoru professor Kərim Tahirov kitabxananın 1995-ci ildə yaradılan bu zalına 30 il önce ilk dəfə Ulu Önder Heydər Əliyevin gəldiyini bildirib. O, dahi siyasetçinin kitabxanasını xalq, millət və cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, bilik, zəka, mənəviyyat mənbəyi kimi seviyələndirdiyini diqqətə catdırıb.

Azərbaycan Respublikasının mədəniyyət naziri Adil Kərimli konfransda "Ulu Öndər Heydər Əliyev: Konstitusiya və dövlət suverenliyi" mövzusunda çıxış edib

zusunda çıkış edib.
Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Pələd Bülbüloğlu Ulu Öndər Heydər Əliyevin mədəniyyət xüsusi yanaşması olduğunu söyləyib. Deyib ki, ölkəmizdə siyasi hakimiyətə qayıdan Ümum-milli Lider zəngin dövlətçilik təcrübəsi və qətiyyəti ilə Azərbaycanı qısa müddətdə çətinlikdən qurtarıb, hər bir işin fəaliyyətini artırıb.

davamlı inkişaf yoluna çıxarib.

Sonra Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin direktoru akademik Nizami Cəfərov, Milli Məclisin deputatları Hikmət Babaoğlu, Aydın Mirzəzadə, Vüqar Rəhimzadə, YAP Səbail Rayon Təşkilatının sədri Muxtar Nağıyev, Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid və Bakı Dövlət Universiteti Hüquq fakültəsinin dekanı Zaur Əliyevin çıxışları dinlənilib.

* * *

Dövlət Sərhəd Xidmətinin Aparatında, struktur
qurumlarında və hərbi hissələrində 15 İyun - Milli
Qurtuluş Günü münasibətilə silsilə tədbirlər keçirilib.
DSX-dən bildirilib ki, Dövlət Himninin səsləndi-
rilməsi ilə başlayan tədbirlərdə Ümummilli Lider
Heydər Əliyevin və vətən uğrunda canlarını fəda et-
miş şəhidlərin əziz xatırəsi birdəqiqəlik sükutla yad
edilib.

Qeyd olunub ki, 1993-cü ilin iyununda xalqın tə-
kidi ilə hakimiyyətə qaydan Ulu Öndər Heydər Əli-
yev Azərbaycanı parçalanmadan, vətəndaş qarşısır-
masından xilas edərək dövlətçiliyimizin əsasını
möhkömləndirib, ordu quruculuğu və təhlükəsizlik
sahəsində mühüm islahatlara imza atıb.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin xilaskarlıq missi-
yasının və onun siyasi kursunun Azərbaycan Res-
publikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş
Həqiqətçi ilə Dövlət Həmkarlığı əməkdaşlığı

Komandanı İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildiyi, dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyatə keçirilən daxili və xarici siyaset nəticəsində ölkəmizin regionun lider dövlətinə çevrildiyi, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə suverenliyimizin tam bərpa olunduğu tədbir iştirakçılarının diqqəti nə çatdırılıb.

Daha sonra Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyevin Milli Qurtuluş Günü ilə əlaqədar təbrik telefonoqramı şəxsi heyətə çatdırılıb. Təbrik telefonoqramında Milli Qurtuluş Günüün müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formallaşmasında və ölkədə sabitliyin, inkişafın təmin olunmasında tarixi dönüş nöqtəsi olduğu bildirilib.

Tədbirlərin sonunda "Qurtuluşa doğru" sənədli filmi nümayiş etdirilib.

Xalqın nicat günü, Azərbaycanın qurtuluş tarixi

Tarixin bəzi səhifələri qanla yazılır, bəziləri isə xalqın iradəsi və vətənə sevgisi ilə rənglənir. 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan xalqının yaddaşına məhz ümidiñ, dirçəlişin, sabaha inamın günü kimi həkk olunub. Bu gün sadəcə qayıdış deyil, bütöv bir millətin təleyinə yazılmış dönüş nöqtəsinin tarixidir.

rində bugünkü güclü, müstəqil, suveren Azərbaycan dövləti quruldu.

Qurtuluş Günü təkcə keçmişə baxış deyil, həm de gələcəyə olan inamın, xalqın öz liderinə və dövlətinə bəslədiyi etimadın təcəssümüdür. Bu gün azərbaycanlılar dünyanın lə müdafie edir, siyasi iradə sərgiləyir. Bu, Azərbaycan dövlətinin siyasi, iqtisadi və herbi gücünün artması, həmçinin milli iradənin möhkəmlənməsi ilə mümkün olmuşdur.

Bu gün "azərbaycanlılar" dünyamızı dörd bir yanında qırurla "Mən azərbaycanlıyam" deyirlərsə, bu duyğunun kökündə həmin günün təntənəsi və onu tarixə yanan Ulu Öndərin şərəfli ömrü, qururlu taleyi dayanır. Düşünmək olar ki, 15 İyun olmasadı, indi Azərbaycan bu qədər güclü ola bilməzdi. Ölkəmizin beynəlxalq nüfuzunun artması, dünyada söz sahibi kimi tanınması da həmin günün təntənəsidir. Azərbaycan həm regionda, həm də dünyada öz strateji maraqlarını nəzərə aldiran, əməkdaşlıq və dialoq platformalarında fəal iştirak edən güclü tərəfdəşdir. Bu gün Azərbaycan dünyanın güc mərkəzlərindən biri kimi tarix səhifalərində yer alır.

Qarabağ zəfərinin təməlində də məhz həmin gün atılan siyasi iradə, dövlətçilik ənənəsinin bərpası dayanır. O illərdə ordu tamamile nizamsız, zeif və parçalanmış vəziyyətdə idi. Lakin Qurtuluş Günündən sonra bu gün zəfərdən yox, ümidi lərden dañışacaqdıq. Amma biz güclü, qalib və müstəqil dövlətin vətəndaşlarıyız. Bu dövlətin təməlində xalqın iradesi, liderin uzaqqörənliyi və tarixə yazılan qurtuluş qərarı dayanır.

idi. Lakin Qurtuluş Günündən sonra milli həmçəriliyin bərpası, güclü dövlətin qurulması və ordu quruculuğuna verilən önəm nəticəsində Azərbaycan getdikcə öz gücünü toplamağa başladı. Bu, təkcə Silahlı Qüvvələrin yenidən təşkilatlanması deyil, həm də xalqın ruhunun dirçəlməsi demək idi.

Heydər Əliyevin siyasi xətti Azərbaycanın dövlət müstəqilliyini qorumaqla yanaşı, onu gücləndirdi, beynəlxalq münasibətlərdə balanslı siyaset yürütmək, iqtisadi sabitliyi təmin etmək və cəmiyyətin rifahını yüksəltmək üçün zəmin yaratdı. Bütün bu addımlar nəticəsində Azərbaycan zəif, asılı ölkə deyil, öz qərarlarını sərbəst verən, maraqlarını qoruyan

15 İyun - Qurtuluş Günü sadəcə təqvimdəki bir gün deyil. Bu tarix Azərbaycan xalqının yaddaşına xillas, birliyə çağırış ve qürur günü kimi həkk olunub. Hazırda Azərbaycan öz inkişaf yolunda inamlı irəliləyir. Siyasi sabitlik, iqtisadi tərəqqi, beynəlxalq aləmdə artan nüfuz və ən əsası Vətən mühabibində qazanılan Zəfər Qurtuluş Gününn bəhrəsidir. Bütün dünya görür ki, Ulu Öndərin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan yeni zirvələrə doğru irəliləyir.

Əhalinin rifahının gücləndirilməsi istiqamətində növbəti addım

Beşinci sosial paket 3 milyon vətəndaşı əhatə edir

Azərbaycanda əhalinin sosial təminatının gücləndirilməsinin dövlət siyasetinin prioritet istiqaməti olduğu Prezident İlham Əliyevin növbəti fərmanı ilə bir daha təsdiqini tapdı. İmzalanan sənədə əsasən, iyul ayından etibarən sosial müavinətlər və təqaüdlər artırılacaq. Bura əlliliyə görə müavinətlər, müxtəlif təqaüdlər, fəxri adlara görə verilən aylıq təqaüdlər daxildir.

Üç milyon insanı əhatə edən beşinci sosial paket ümumilikdə əhalinin rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edəcək.

Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov "Azerbaycan" qəzetiñə açıqlamasında bildirib ki, sosial müavinətlərin və təqaüdlərin artırılması Azərbaycanda 5-ci sosial paketin daha da dərinləşdiriyindən xəbər verir. Bu sosial paket 3 milyon vətəndaşı əhatə edir. "Ümumilikdə bu istiqamətə 1.4 milyard manat əlavə vəsait ayrılib, eyni zamanda dövlət büdcəsindən 2025-ci il üçün sosial istiqamətə ayrılan vəsaitin həcmi 16.9 milyard manatdır. Bu da ümumi büdcə xərcənin 41 faizini təşkil edir.

yaxşılaşdırılması olduğundan "daha təsdiq edir", - deyə deputat əlavə edib. Qeyd edib ki, bu gün Azərbaycanda həm sosial qayğıya ehtiyacı olan vətəndaşlarımızin, həm də sosial müavinət, təqaüd alanların təminatının yaxşılaşdırılması prioritət məssələlərdəndir. Son fərman da nöticə etibarilə əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsinə xidmət edir. Bubaxımdan 5-ci sosial paket, həmçinin bu istiqamətə ayrılan vəsaitlər, artımlar bir daha göstərir ki, bu il də sosial müdafiə tədbirlərinin dərinləşməsi ili kimi yadda qalacaq.

V.Bayramov bildirib ki, büttövlükde fiskal imkanlar çərçivə-

sində vətəndaşlarımızın sosial təminatının daha da yaxşılaşdırılması, rifahının gücləndirilməsi hər zaman sosial siyasetin əsas hədəflərindən hesab olunur: "Son fərman eyni zamanda minimum əməkhaqqı və minumum pensiyalarla bağlı Prezident İlham Əliyevin sərəncamları, dövlət qurumlarında çalışanların əməkhaqlarının artırılması istiqamətində imzalanan sənədlər 2025-ci ilin sosial tədbirlərin genişləndiyi il olduğunu bir daha təsdiq edir".

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Coca-Cola

**Azərbaycan xalqını
15 İYUN -
MİLLİ QURTULUŞ GÜNÜ
münasibətilə
təbrik edir**

Dövlətçilik tariximizin şanlı səhifəsi

Şanlı tariximizin səhifələrinə böyük hərflərlə yazılmış 1993-cü ilin 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü yaddaşlarda dərin izlər salıb. Həmin günün qürurunu hamımız böyük ehtiramla yaşayırıq.

Vətənini, xalqını sevənlər, o çətin günlərin ağrılарını yaşıyanlar, baş vermiş hadisələri görənlər üçün 15 İyun Qurtuluş Günü əsl bayramdır. Milli Qurtuluş Günü Azərbaycan dövlətçiliyində, Azərbaycan tarixində müstəsna əhəmiyyəti olan bir gündür. Ona görə də xalqımız həmin əlamətdar günü təntənə, Azərbaycan dövlətini, dövlətçiliyini böyük çətinliklə qoruyacaqdır.

yub saxlayan Ulu Ondər Heydər Əliyev dərin minnətdarlıq hissi ilə qeyd edir.

1991-ci il oktyabrın 18-də Azərbaycan Respublikası müstəqilliyini bərpa etdi. Amma müstəqilliyin ilk illərində ölkədə özbaşinalıq hökm sürdü, orduda vəziyyət ağır idi. Demək olar ki, Azərbaycanda hakimiyyət boşluğu yaranmışdı. Bundan istifadə edən erməni işgalçıları hücumlarını daha da gücləndirir, yeni ərazilərimizi ələ keçirməyə çalışırdılar. Belə ağır bir dövrdə gündən-günə gərginləşən siyasi

vəziyyət, əhalinin çətinləşən sosial durumu ölkəni bu bəlalardan xilas edə biləcək, xalqı öz arxasında aparmağa qadir olan liderə ehtiyac yarandığını göstərirdi. Öləkəmiz və xalqımız üçün çətin olan həmin günlərdə cəmiyyətin bütün təbəqələri əmin idi ki, yenice müstəqillik qazanmış ölkəni düşdürüb bu ağır vəziyyətdən çıxarmağa qadir yeganə şəxsiyyət Ulu Öndər Heydər Əliyevdir. Əslində, bu, Azərbaycan xalqının ürəyinin gur səsi idi.

Ümidlər doğruldu,
gərginlik səngidi

1993-cü ilin iyununda ölkədə yaranmış vəziyyətin ağır durumu, həyatın özü tələb edirdi ki, xalqı bu fəlakətdən qurtarmağa qadir olan şəxsiyyət hakimiyyətə gəlsin. Bu, həmin dövr idi ki, ölkədə hərc-mərcilik, hakimiyətsizlik hökm sürdü. Məhz ölkəmiz, vətənimiz üçün belə keşməkeşli bir zamanda milyonların təkidi ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyev hakimiyyətə qayıdı.

**Atəşkəs elan olundu,
"Əsrin müqaviləsi" imzalandı**

Böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdır. Dıqdan sonra qısa müddət ərzində ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə ciddi dönüş yarandı. Elmi əsaslara, qəbul olunmuş beynəlxalq norma və prinsiplərə söylenən müstəqil dövlət quruculuğu prosesinə başlanıldı.

Ulu Öndərin həyata keçirdiyi təxirəsa-
linməz tədbirlərin nəticəsi olaraq ordu qu-
ruculuğu istiqamətində də uğurlu addim-
lar atıldı. Ümummilli Liderin 2 noyabr
1993-cü ildə xalqa tarixi müraciətindən
sonra gənclər ordu sıralarına, yurdumuzu
erənmiş işgalçılardan müdafiə etməyə
yollandılar. Bunun da nəticəsində ordu
formalaşdırıldı, ön cəbhədə dönüş yaran-
dı. Düşmən hücumlarının qarşısı qətiyyət-
lə alındı. Ordu quruculuğunda uğurlara
hesablanmış islahatlar həyata keçirildi
yerli müdafiə batalyonları buraxıldı. Bu-
nun da nəticəsində orduda vahid koman-
danlıq prinsipi təmin edildi. Peşəkarlıqla
aparılan islahatlar nəticəsində ordu dəha-

onlara dəyərli məsləhət və tövsiyələr verdi. Bu səfərlər və görüşlər torpaqların müdafiəsində dayanan şəxsi heyətin mənəvi psixoloji hazırlığına müsbət təsir göstərdi və tənərpərvərlik hissələrini artırıldı. Ermənistən silahlı qüvvələrinin işgalçılıq hücumları dayandırıldı. Azərbaycanın milli mənafələrini qorumağa qadır nizami ordusunun yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması ilə bağlı mühüm addımlar atıldı. Güclü müdafiə nəticəsində düşmənin işgalçılıq planları alt-üst edildi. Ordu quruluğu ilə paralel bütün siyasi və diplomatik vasitələr də işə salındı. Üğurla aparılan siyaset nəticəsində 12 may 1994-cü ildə cəbhədə ateşkəsə nail olundu. İllərdən bəri gurlayan silahlar susdu. Cəbhə bölgələrində sakitlik yarandı. Müharibənin dayanması nəticəsində ordu quruculuğunda olduqca uğurla islahatlar aparıldı. Yeniyən hərbi hissə və birləşmələr yaradıldı.

Ölkədə siyasi sabitlik yaradıldıqdan sonra Ulu Öndər Heydər Əliyev qısa müddət ərzində dünyanın aparıcı dövlətlərinin diqqətini Azərbaycana cəlb etdi. 20 sentyabr 1994-cü ildə tariximizə "Əsrin müqaviləsi" kimi yazılmış neft müqaviləsi imzalandı. Zaman keçidkə nadir şəxsiyyət Heydər Əliyevin həyatə keçirdiyi uğurlu xarici siyaset nəticəsində Azərbaycan dünən və birliyində öz levhəli yerini tutdu.

Müstəqilliyyimizin memarı və qurucusu

Sonraki iller Ümummilli Lider Heydər Əliyev müstəqilliyimizin bu dönməmini, 1993-cü ilin iyun hadisələrini belə xarakterizə etmişdir: "Azərbaycan böyük təhlükə qarşısında idi. Çünkü Azərbaycanın müstəqil yaşamasının əleyhinə olan həm daxildəki qüvvələrin güclü idi, həm də Azərbaycan kimi böyük coğrafi-strateji əhəmiyyətə, zəngin təbii sərvətlərə malik olan ölkənin tam müstəqil olması başqa ölkələrdə bəzidə dairələri qane etmirdi. Ermənistanın Azərbaycana etdiyi təcavüz və bunun nəticəsində Azərbaycanın zəifləməsi, möglubiyətə uğraması, ikinci tərəfdən də daxildə hakimiyyət çəkişməsi 1992-ci ilin iyununda hakimiyyətə gəlmış qüvvələri bir ildən sonra hakimiyyətdən saldı, xalq özü saldı".

**Heydər Əliyevin adı və
ışığı idevaları əbədi yasavacaq**

Tarixi şəxsiyyətlər tarixin səhifələrində dövlət və dövlətçilik naminə həyata keçirdikləri xüsusi missiyaları ilə qalırlar. Qeyri-adi bacarıqları, istedadları ilə adlarını xalqlarının tarixinə əbədi olaraq yazarlar. Xalqımızın böyük xilaskar oğlu Heydər Əliyev də belə görkəmli tarixi şəxsiyyətlərdəndir. Ulu Öndər müstəqilliyimiz haqqında danışarkən onu da xüsusi olaraq vurğulayırdı ki, müstəqilliyi qoruyub saxlamaq onu qazanmaqdan çətdir. Müstəqillik haqqında Konstitusiya Akti qəbul edilən vaxtdan bir müddət sonra ölkədə yaranmış gərginlik, qarşılurmalar vətəndaş müharibəsi vəziyyətinə gətirib çıxarmışdı. Bunun aradan qaldırılması, müstəqilliyin qorunub saxlanılması dövlət və dövlətçilik qarşısında yerinə yetirilməli tarixi missiya idi. Bu tarixi missiyani fəaliyyətinin mahiyyəti, qayəsi azərbaycançılıq olan böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev cüsa müddət arzında vermişdir.

Bu gün Azərbaycanda müstəqil dövlətçilik ənənələrinin formallaşmasında, bir-birindən uğurlu nailiyyətlərin əlde olunmasında, ölkəmizin regionda söz sahibinə çevrilməsində, dünyada nüfuzunun artmasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ölməz, işqli, əbədi-əzeli ideyalarının çox böyük tarixi əhəmiyyəti var. Çünkü bu böyük tarixi şəxsiyyətin, görkəmli siyasi xadimin yürüdüyü siyasetin ən başlıca məqsəd və amalı Azərbaycanı hər bir vətəndaşın təhlükəsizliyini qoruya biləcək qədər qüdrətli, güclü dövlətə çevirmək olub. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Ümummilli Liderimizin siyasi kursuna daim sadıq qalaraq müstəqil ölkəmizi inamlı uğurlu gələcəklərə aparır. Bu yol Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi çox uğurlu bir yoldur. Dövlətçilik tariximizin çox çotin mərhələsində Azərbaycanın və xalqımızın xilası, qurtuluşu və işqli gələcəyi naminə böyük siyaset meydanında mübarizəyə atılan Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı və ideyaları əbədi olaraq yaşayacaq. 15 İyun - Milli Qurtuluş Günü bütün zamanlarda dövlətçilik tariximizin şərəfli səhifəsi kimi xatırlanacaq.

"Son zəng"

Yolunuz açıq olsun!

İyunun 14-də Bakının Binəqədi rayonundakı Əliağa Şıxlinski adına 135-nömrəli tam orta məktəbdə "Son zəng" tödbiri keçirildi.

On birincilər tödbirdən övvəl məktəb həyətinin son analarını birlikdə yaşaması, son dəfə parta araxasında oturmaq, müəllimlərin son nəsihətlərini dinləmək istəyirdilər. Bu, sinif otaqları ilə bir vəfa, həm də undulmaz bir xatirə idi.

Məktəbin həyətindən günün ruhunu öks etdiron xüsusi abhava var idi. Sehər rəngarəng şəhərlərə bəzədilmiş, pancerlərdən Azərbaycan bayraqı asılmışdı.

Məktəbin müəllim həyəti, sağlıqlar, valideynlər, qonaqlar toplaşmışdır. Sonra on birincilər tödbirə dəvət olundular. Məzunlar əllerində gül dəstələri, sinələrində məzun ləti məktəb qapısından həyətə doğru qoşa addimlaşdırılar.

Ardınca üçrəngli bayraqıñıñ gotirildi, Dövlət himni

səsləndirildi. Daha sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin və şəhidlərin öziz xatirəsi bildirişlər dilədlər.

Sonra söz məktəbin direktoru Şəfi Qurbanovaya verildi. Tödbir açıq elan eden direktor məzunları təbrik edərək uğurlu gələcək arzuladı.

Direktor müavini Xanım Mollayeva, on birincilərin sənəti rəhbərləri Gülsən Mahmudova və Rüqiyə Bayramova

məzunlara keşməkeşli həyat yollarında inamlı irəliləmeyi, uğurlar dilədlər.

On duyğulanıcı anlardan biri ise şəhid Əli Heydərovun anası - Gülbənəz Heydərovanın çıxış oldu. O, ələnün xatirəsinin öziz tutulmasına görə toxşuk-kürünü bildirdi, həm sevincli, həm de kederli duyğularını bürüşərək məzunlara uğurlar dilədi.

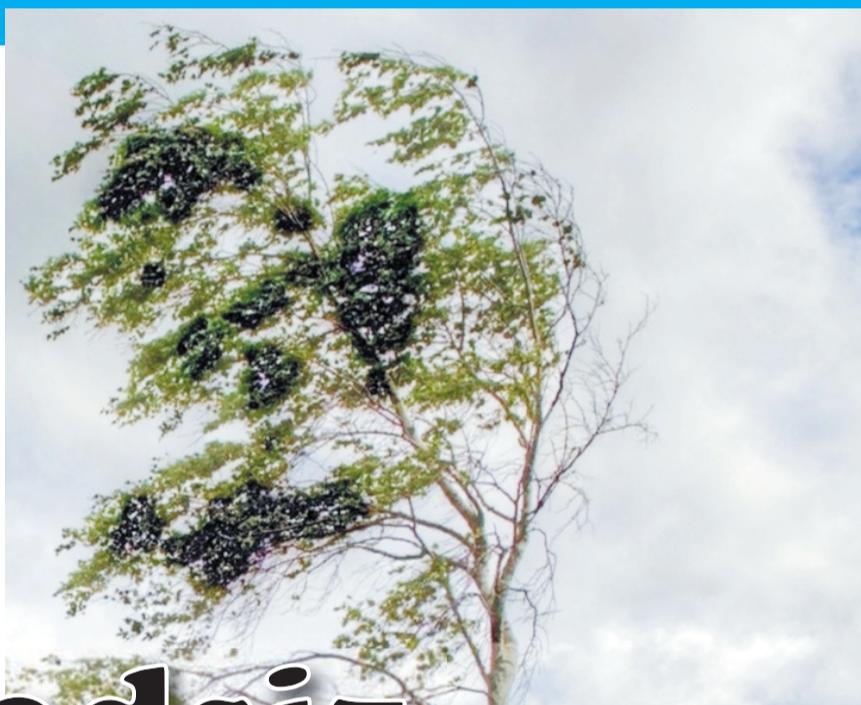
Çıxış edən qonaqlar, müəllimlər və valideynlər məzun-

lara xeyir-dua verərək qeyd edildi, ki, "son zəng" məktəb həyətinin son, böyük həyətin isə illə addiminən sodasıdır.

Məzunların hazırladıqları böyüklər kompozisiyalar, rəqsler tödbirə xüsusi ovqat qatdı.

Tödbirin on yaddaşalan anı isə "Son zəng" in səslənməsi oldu. "Son zəng" in sədasi məktəb həyətinə yayıldı.

"Azərbaycan"

Sərhədsiz enerji

Küləkdən istifadənin imkanları və çağırışları

biləcək vəziyyətlərə səbəb ola bilər. İnsanlar narinci xəbərdarlıq zamanı lazmızsız sayətəldən çox inqilablı və etibat tödbirləri görməlidirlər. Qırızımlı xəbərdarlıq isə on yüksək tohľikə soviyyəsidir. Bu, ekstremal hava şəraitinin heyati tohľikə yaradıb. Narinci xəbərdarlıq daha ciddi tohľikələrə işarədir. Bu xəbərdarlıq zamanı hava şəraitini ciddi zərərlər və qozalarla nöticələnən

ekstremal hava hadisələrinin ciddiliyini və onların potensial təsirlərini göstərmək üçün istifadə olunur. Xidmet rəsmisi bildirib ki, 2025-ci ilin ötən dövründən bəzən günlərdən küləklə hava şəraitini ilə bağlı ümumilikdə olıckı üzrə 42 dəfə rəng şkalasına uyğun olaraq sarı, narinci və qırmızı xəbərdarlıq verilir.

Sarı xəbərdarlıq hava şəraitinin potensial tohľikələrini olduğunu bildirir. Bu xəbərdarlıq zamanı insanlar diqqəti olmalıdır və hava şəraitinin deyişikliklərini izləməlidir. Adətən, güclü külək, yağış və ya qarla bağlı olur, lakin həyat üçün ciddi tohľikə yaratmaz. Narinci xəbərdarlıq daha ciddi tohľikələrə işarədir. Bu xəbərdarlıq zamanı hava şəraitini ciddi zərərlər və qozalarla nöticələnən

tohľikələrə səbəb ola bilər. İstifadə olmaq məqsədilə 15 iyun Dünya Külək Günü kimi təsis edilib.

Əlamətdər gün ilk dəfə Avropa Külək Enerjisi Assosiasiyası və Qlobal Külək Enerjisi Şurasının teşəbbüsü ilə 2007-ci ildə Avropada qeyd edilib. 2009-cu ildə dünya festivalı statusu alıb, 30-dan çox ölkə bu bayrama qatılıb.

Külək günlərin sayı artıb

Ölkəmiz coğrafi mövqeyi və relyefi ilə alternativ enerji sahəsində böyük potensiala malik ölkələrdən biridir. Dövlət Alternativ və Börpə Olunan Enerji Mənbələri Agentliyinin tədqiqatlarına əsasən, Azərbaycanın külək enerjisi potensialı toxminan 3000 megawat (MW) həcmində qiymətləndirilir. Bu həm qur, həm de deniz külək elektrik stansiyalarının inkişafı üçün əhəmiyyətli imkanlar yaradır. Xüsusilə Abşeron yarımadasında Xəzəryam bölgələri yüksək külək potensialına malikdir. Bu orazılardəki davamlı külək sürətləri külək turbinlərinin effektiv işləməsi üçün ideal şərait yaradır. Xüsusilə Abşeron yarımadasında Xəzəryam bölgələri yüksək külək potensialına malikdir. Bu orazılardəki davamlı külək sürətləri külək turbinlərinin effektiv işləməsi üçün ideal şərait yaradır.

Milli Hidrometeorologiya Xidmetinin rois müavini Gülnar Abbasova qəzeti məzəmiz verdiyi açıqlamada bildirib ki, 2025-ci ilin ötən ayları orzindo ümumi olaraq Bakı və Abşeron yarımadasından 73 gün, bölgələrde isə 89 gün küləklə hava şəraitini müşahidə olunub. O qeyd edib ki, küləklə günlərin sayı cari ilin ötən ayları orzindo Bakı və Abşeron yarımadasından daha çox müşahidə olunub və küləkin maksimal sürəti aprel ayında 34 m/san toşkil edib.

Son illərdə hava şəraitini ilə bağlı sari, qırmızı və narinci xəbərdarlıqlara tez-tez rast gelinir. Bu rəng kodları, əsasən,

üstünlük verilməsi sazişdəki hədəflərə çatmağa yardım edəcək".

2030-cu ilə qədər Azərbaycanın bərpaolunan enerjidəki payının 30 faizi qatdırılması planlaşdırılır

Külək enerjisi təmiz, bərpaolunan enerji mənbəyi kimi bir çox üstünlük ləri malikdir. Ekołq Cəmşid Bəxtiyarın sözlərinə görə, bu təbii enerjinin əsas üstünlüyü onun karbon emisyonlarının olmasına, atmosferə istixanaqalarla, hava çirkənlərindərili və zərərlərlə əlavə məhsullar buraxmamasıdır. "Külək enerjisi tokeə iqlim dəyişikliyinə töhfə vermər, həm də ətraf mühitə tosirimizi azaltmağa kömək edir. Bu enerjiyə keçid fosil yanacaglardan asılılığımızı əhəmiyyətli dərəcədə azaldı və global istifadəmə ilə mübarizə apara bilər. Külək enerjisinin istehsalı zamanı su etibatlılarından istifadə olunmur. Torpağı və havayı keyfiyyətinə heç bir zərəri yoxdur. Ənənəsi isə o, Paris İqlim Səzasiyinə bölgələrde, xüsusilə Abşeron yarımadasında illik orta külək sürəti 6-9 metr/saniyə toşkil edir ki, bu da

azərbaycanlılarla əhəmiyyətli işləməsi üçün ideal şərait yaradır. Külək enerjisi potensialı 3 qıçavat, Xəzəryam bölgələrindən 157 qıçavat toşkil etdiyi bildirilir. Xəzəryam bölgələrde, xüsusilə Abşeron yarımadasında illik orta külək sürəti 6-9 metr/saniyə toşkil edir ki, bu da

enerji istehsalı üçün ideal bir göstəricidir. 2024-cü ildə külək enerjisi üzrə yeni rekordlarda nail olunduğu deyən Cəmşid Bəxtiyar qeyd edib ki, Çin, ABŞ və Almaniya kimi ölkələrdən dənizdə qurulan külək stansiyaları sürətli inkişaf edir. Çünkü donuzin sothində küləyin sürəti dəha yüksək, maneoləri isə yoxdur. Dəniz sothində küləyin potensialından istifadə etdikcə başqa ölkələr enerji ixrac etmək imkanlarına dəyişəkdir.

Mütəxəssis deyib ki, 2030-cu ilə

ilə qədər Azərbaycanın bərpaolunan enerjideki payının 30 faizi çatdırılması planlaşdırılır. Ölkəmiz bərpaolunan enerji sektorunu inkişaf etdirmək üçün beynəlxalq təşkilatlar və xarici investitorlarla əməkdaşlıq edir. Külək enerjisinin imkanlarından, potensialından maksimum istifadə etdikcə başqa ölkələr enerji ixrac etmək imkanlarına malik olacaq.

"2022-ci ilde idarəət Qaraağac və Şəhər Zəngəzurun "yaşlı enerji" zonası elan edildi və bu konseptin həyata keçirilməsi artıq bu zonalarda da "yaşlı enerji", xüsusilə Güney və külək enerjisi ilə bağlı layihələrin başlangıçı göstərir. Laçın, Kəlbəcər və Zəngilan rayonlarında külək və Güney enerjisi potensialı həzirdə araşdırma mərhələsinəndədir. Araşdırımların ilkən noticolarını istinad edərək deyə bilər ki, Laçın, Kəlbəcər və Zəngilan zonaları külək və Güney enerjisi baxımdan yüksək göstəricili zonalardır. Əminliklə deyə bilər ki, Prezident İlham Əliyev rəhbərliyi ilə həyata keçirilən enerji strategiyası ölkəmizin beynəlxalq soviyyədə nüfuzunu artırmaqla global enerji tohľikəsizliyinə töhfə verir", - deyə Cəmşid Bəxtiyar vurğulayıb.

"Mingoçevir" klubunun baş məşqçi postuna

əsas namizəd müəyyənləşib. Yayılan məlumatla görə, Füzuli Məmmədov ovaçlılıqda on real şəxs Ramiz Məmmədovdur. Rəhbərlik bir neçə variantı gözdən keçirərək, sonda onun üzərində dayanıb. Bu da tosadufi deyil. R.Məmmədov Mingoçevir futbolunun on təmininə səxşidir. "Pro" kətəqoriyasına malikdir, isə təcrübəsi böyükdür. 2024-cü ildə "Samaxi"nın Birinci Liqanın şampionı edib və Premyer Liqaya qatırb.

Ramiz Məmmədov oşan ağdamlı olsa da, həyatı əsasnamə Mingoçevirle bağlıdır. Futbolda ilk addımlarını da burada atıb. "Kür-Nur"dan başlayan karyerası sonradan yüksəkliyə keçib. Şəhərin futbol camisi ona böyük hörmötlə yanaşıb.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının sükən arxasına qaytarmaqla azarkeşlərin komandaya rəğebini bir qədər de artıracalar.

"Mingoçevir" himayəsinə götürmiş yeni rəhbər başa düşür ki, "Qəbələ"nin sabiq çalışdırıcılarının